

VERSENYKIÍRÁS és SZABÁLYZAT A 2023/2024. TANÉVRE

XXV. Savaria országos történelem verseny

A verseny meghirdetője: Eötvös Loránd Tudományegyetem Savaria Regionális Pedagógiai Szolgáltató és Kutató Központ

A verseny célja: A verseny célja, hogy a tehetséges diákok számára lehetőséget biztosítson egyes történelmi korszakokban való elmélyülésre, a képességek újszerű fejlesztésére. Ezek közül is kiemelt szerepet szán a források használatának, a források segítségével ismeretek szerzésének, a szaknyelv helyes használatának, a térben és időben való tájékozódás képességeinek, a kommunikációs képességek fejlesztésének, a problémamegoldó és kritikai gondolkodás kialakításának. A verseny különösen fontos feladatának tekinti a nemzeti és európai identitástudat elmélyítésének segítségét. Mindehhez figyelembe veszi a tanulók életkori sajátosságait.

A verseny kategóriái iskolaszintek szerint:

I. kategória: 9. évfolyamos tanulók és a nyelvi előkészítő évfolyamok tanulói, akik ebben a tanévben a 9. évfolyam tananyagát tanulják

II. kategória: 10. évfolyamos tanulók, ideértve a nyelvi előkészítő évfolyamok tanulóit is, akik ebben a tanévben a 10. évfolyam tananyagát tanulják

A 6 és 8 évfolyamos gimnáziumok 9. és 10. évfolyamos tanulói abban a kategóriában versenyezhetnek, amelynek anyagát az adott évben vagy korábban tanulták.

A jelentkezés és a részvétel feltételei: A versenyre jelentkezhet a történelem iránt érdeklődő valamennyi 9-10. évfolyamos tanuló. A nyelvi előkészítő osztályba járó tanulók is nevezhetnek a versenyre, amennyiben az adott évben a 9. (I. kategória) vagy a 10. évfolyam (II. kategória) tananyagát tanulják.

A versenyen való részvétel kizáró okai: Azt a versenyzőt, aki a versenyszabályzatot megsértette vagy szabálytalanságot követett el (pl. meg nem engedett segédeszközök használata, stb.), a versenyből ki kell zárni. A verseny lebonyolításában olyan személy nem vehet részt, akinél az országos szervező összeférhetetlenséget vagy szabálytalanságot állapít meg. Nem indíthat versenyzőt olyan személy, aki az országos versenybizottság tagja.

A jogorvoslat menete: Az iskolai fordulóval kapcsolatos szabálysértések kivizsgálása és a jogorvoslat az illetékes iskola igazgatójának hatáskörében történik. A megyei fordulóval kapcsolatos jogorvoslati kérdésekben az országos versenybizottsághoz lehet fordulni.

A verseny témája, ismeretanyaga, felkészüléshez felhasználható irodalom:

I. kategória: Egyetemes történelem az ókortól 1492-ig; A magyarság története a kezdetektől 1490-ig

1. forduló: Az ókor (a Római Birodalom története a megyei forduló témája)

Témakörök: az ókori Kelet; Hellász és az ókori vallások

a) szerk. Pálincás Mihály (2022): *Történelmi atlasz középiskolásoknak*. Oktatási Hivatal. 4-7. oldal <https://www.tankonyvkatalogus.hu/site/kiadvany/OH-TOR912ATL> (2023. 07. 04.)

b) szerk. Pálincás Mihály (2020): *Történelem 9*. Oktatási Hivatal

<https://www.tankonyvkatalogus.hu/site/kiadvany/OH-TOR09TB> (2023. 07. 04.)

- A Civilizáció és államszervezet az ókorban fejezetből a 6-29. oldal
- A Vallások az ókorban fejezetből a 48-50. és 53-55. oldal

c) Nemzeti Köznevelési Portál (2023): *Történelem 9*. (NAT 2020). Oktatási Hivatal.

- A Közel-Kelet főbb civilizációi; Az athéni demokrácia; A görög-perzsa háborúk; A görög civilizáció
https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020/ (2023. 07. 04.)
- A Politeizmus és monoteizmus anyagrész a Rómára vonatkozó tartalom kivételével
https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020/lecke_02_006 (2023. 07. 04.)

2. forduló: Ókor és középkor (egyetemes történelem)

Témakörök: Az 1. forduló témakörei; A Római Birodalom; A kereszténység kialakulása és terjedése; A középkori Európa

a) Az 1. forduló szakirodalma

b) szerk. Pálincás Mihály (2022): *Történelmi atlasz középiskolásoknak*. Oktatási Hivatal. 8-17. oldal és a 19., 21., 23. o. <https://www.tankonyvkatalogus.hu/site/kiadvany/OH-TOR912ATL> (2023. 07. 04.)

c) szerk. Pálincás Mihály (2020): *Történelem 9*. Oktatási Hivatal

<https://www.tankonyvkatalogus.hu/site/kiadvany/OH-TOR09TB> (2023. 07. 04.)

- A Civilizáció és államszervezet az ókorban fejezetből a 30-46. oldal
- A Vallások az ókorban fejezetből az 51-52. és az 56-64. oldal
- A Hódító birodalmak fejezet 65-80. oldal
- A középkori Európa fejezet 81-114. oldal

d) Nemzeti Köznevelési Portál (2023): *Történelem 9*. (NAT 2020). Oktatási Hivatal.

- Politika az ókori Rómában; A római civilizáció; A Politeizmus és monoteizmus anyagrész Rómára vonatkozó elemei; A kereszténység kezdete; A hódító birodalmak és A középkori Európa fejezet
https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020/ (2023. 07. 04.)

3. forduló: Ókor és középkor

Témakörök: Az 1-2. forduló témakörei; A magyar nép eredete és az Árpád-kor; A középkori Magyar Királyság fénykora 1490-ig

a) Az 1-2. forduló szakirodalma

b) szerk. Pálincás Mihály (2022): *Történelmi atlasz középiskolásoknak*. Oktatási Hivatal. 18., 20., 22. és 24. oldal; valamint a 80., 84. és a 86-88. oldal

<https://www.tankonyvkatalogus.hu/site/kiadvany/OH-TOR912ATL> (2023. 07. 04.)

c) szerk. Pálincás Mihály (2020): *Történelem 9.* Oktatási Hivatal

<https://www.tankonyvkatalogus.hu/site/kiadvany/OH-TOR09TB> (2023. 07. 04.)

- A magyar nép eredete és az Árpád-kor 115-142. oldal
- A középkori Magyar Királyság fénykora 143-179. oldal

d) Nemzeti Köznevelési Portál (2023): *Történelem 9.* (NAT 2020). Oktatási Hivatal.

- A magyar nép eredete és az Árpád-kor és A középkori Magyar Királyság fénykora fejezet https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020/ (2023. 07. 04.)

e) Herber–Martos–Moss–Tisza (2005): *Történelem 3. (1000-tól 1500-ig)*. Reáltanoda Alapítvány, Budapest. A Hunyadiak kora fejezet. 324-342. oldal

f) szerk. Véber Franciska (2009): *Magyarország története ismeretterjesztő filmsorozat* 13. és 14. rész – A három Hunyadi és Mathias Rex. FilmArt Filmstúdió és Magyar Televízió, rendező: M. Nagy Richárd, Varga Zs. Csaba. URL: <https://bit.ly/3PBLrDi> (2023. 07. 04.) és <https://bit.ly/3Xzvijk> (2023. 07. 04.)

Az írásbeli és a szóbeli döntő is tartalmaz magyar és egyetemes történelmi feladatokat a témakörök és a szakirodalom alapján.

II. kategória: Egyetemes és magyar történelem az I. századtól 1848. április 11-ig

1. forduló: Egyetemes és magyar történelem az I. századtól 1456-ig

- a) *Történelem 9.* (NAT 2020) Tananyagfejlesztő: Száray Miklós, Dr. Szabados György. Oktatási Hivatal, 1. kiadás, 2020. 56-162. oldal
- b) C. Tóth Norbert: *Luxemburgi Zsigmond uralkodása = A Magyar Királyság a késő középkorban*. Árkádia Kiskönyvtár, Kronosz Kiadó, Pécs, 2021. 11-37. oldal
- c) Az érettségire használható történelmi atlasz korszakhoz kapcsolódó részei.

2. forduló: Egyetemes és magyar történelem a IX. századtól a XVIII. század végéig

- a) *Történelem 9.* (NAT 2020) Tananyagfejlesztő: Száray Miklós, Dr. Szabados György. Oktatási Hivatal, 82-182. oldal

- b) Történelem 10. (NAT 2020) Tananyagfejlesztő: Száray Miklós. Oktatási Hivatal, 1. kiadás, 2021. 5-120. oldal
- c) Pálffy Géza: A 16-17. századi Habsburg – magyar kapcsolatok új megvilágításban (A Magyar Királyság a közép-európai Habsburg Monarchiában) = A Magyar Királyság a kora újkorban. Árkádia Kiskönyvtár, Kronosz Kiadó, Pécs, 2020. 11-34. oldal
- d) Oborni Teréz: Az Erdélyi Fejedelemség (1571/1576-1690) = A Magyar Királyság a kora újkorban. Árkádia Kiskönyvtár, Kronosz Kiadó, Pécs, 2020. 35-60. oldal
- e) Hahner Péter: Új állam az Újvilágban. Az Amerikai Egyesült Államok = Rubicon, 2011/3-4. 6-14. oldal
- f) Az érettségien használható történelmi atlasz korszakhoz kapcsolódó részei.

3. forduló:

Írásbeli: Egyetemes és magyar történelem a XV. századtól 1848. április 11-ig

Szóbeli: Magyar történelem 1526-tól 1848. április 11-ig

- a) Az írásbelin a 2. fordulóhoz megadott szakirodalom is szerepel.
- b) Történelem 10. (NAT 2020) Tananyagfejlesztő: Száray Miklós. Oktatási Hivatal, 1. kiadás, 2021. 5-169. oldal
- c) Sudár Balázs: Az Oszmán Birodalom Magyarországon. A Magyar Királyság a kora újkorban. Árkádia Kiskönyvtár, Kronosz Kiadó, Pécs. 2020. 61-86. oldal
- d) Az antiszemitizmus gazdasági forrásai. A zsidók mint a fejedelem szolgái. A gettók. A zsidók kiűzése Spanyolországból = Hosszú Gyula: Utak a Holokauszthoz, történetek a holokausztról. Pedellus Tankönyvkiadó, Debrecen, Első kiadás, 2002. 23-26. oldal
- e) Katus László: A magyar barokk = Az abszolutizmus kora. Árkádia Kiskönyvtár, Kronosz Kiadó, Pécs, 2019. 141-148. oldal
- f) Hahner Péter: Oroszország sajátos útja = Rubicon, 2011/3-4. 58-62. oldal (A krími háború nem szerepel a feladatokban.)
- g) Horváth Attila: Széchenyi, az első magyar nagyvállalkozó = Rubicon 2016/ 9. 40-43. oldal
- h) Csorba László: Miért a „legnagyobb”? = Rubicon, 2016/ 3. 4-13. oldal
- i) Estók János: Földbirtokos és nagybefektető (Széchenyi, a gazdálkodó) = Rubicon, 2016/ 3. 15-23. oldal
- j) Az érettségien használható történelmi atlasz korszakhoz kapcsolódó részei.

A nevezés módja, határideje: A versenyre az ELTE SRPSZKK által megadott elektronikus felületen kell nevezni a várható iskolai induló létszám és a nevező iskola elektronikus címe megjelölésével **2023. november 10-ig** az alábbi linken:

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdpLBhPOvdwIsXsdE70NNbf7dPB2ED3v74S4uth0VOrIleJA/viewform>

Nevezési díj: nincs

Fordulók (időpontok, helyszínek, a fordulók feladatainak rövid ismertetése):

1. forduló: **2024. január 9. 14.00-16.00 óra** A forduló anyagát az ELTE SRPSZKK elektronikus úton juttatja el az iskolákhoz legkésőbb a forduló napján 12 óráig. Az iskolák a feladatlapot a tanulólétszámnak megfelelően sokszorosítják. A forduló feladatlapját a hozzá tartozó útmutató alapján a szaktanár értékeli. Az iskolai fordulóban legalább 70%-os teljesítményt elérő tanuló jut be a megyei/fővárosi fordulóba, akinek az adatait az ELTE SRPSZKK által megadott elektronikus felületre kell felölteni 2024. január 17-ig.

2. forduló: **2024. február 8. 14.00-16.00 óra** A fordulót a versenyzők a megyékben kijelölt iskolában teljesítik. A forduló anyagát az ELTE SRPSZKK juttatja el a helyszínre. A megírt dolgozatokat legkésőbb a verseny másnapján postázni kell az országos szervező címére. A megyei forduló dolgozatait az országos versenybizottság által felkért szakértők javítják ki.

3. forduló: **2024. április 19-20.** Az országos döntőn a megyei fordulókön az országos összesítés után a legjobb teljesítményt nyújtó 15-15 tanuló vehet részt, akiket közvetlenül az ELTE SRPSZKK értesít.

A továbbjutás feltétele, módja az egyes fordulókól: Az iskolai fordulóban legalább 70%-os teljesítményt elérő tanuló jut be a megyei/fővárosi fordulóba.

Az országos döntőn kategóriánként a megyei fordulókön legjobb teljesítményt nyújtó 15-15 tanuló vehet részt.

Az eredmények közzétételének módja: A megyei fordulók és az országos döntő eredményeit az ELTE SRPSZKK honlapján teszi közzé: www.srpszkk.hu

Díjazás: Az országos döntőn részvevő versenyzők emléklapban, könyv-, és tárgyjutalomban részesülnek.

A szervezők elérhetősége: Eötvös Loránd Tudományegyetem Savaria Regionális Pedagógiai Szolgáltató és Kutató Központ, Szombathely, Károlyi Gáspár tér 4. Tel.: 94/519-633; e-mail: pulay.terez@srpszkk.elte.hu